

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 12 • год. ХСV • 26 юни 2015 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

КАПИТАН ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПУСНА КОТВАТА В ЦЕНТЪРА НА КЪРДЖАЛИ

Тази година се навършват 85 години от рождението на самотния мореплавател и легендарен ветроходец кап. Георги Георгиев, осъществил най-дългата морска обиколка около Земята с яхтата „Кор Кароли“ (1976–1977). Преди 32 признателните кърджалийци изградиха бюст-паметник на славния свой съгражданин над стената на язовир „Кърджали“. На 20 юни паметникът бе открит отново тържествено, след като бе преместен и вече заема достойното си място в центъра – в Градската градина. Легендарният капитан Георгиев остава незабравим в родния Кърджали.

За яхтсмен № 1 на България за всички времена освен бюстът и паметната плоча напомня и 300-килограмовата дясна котва към новия 4-тонен постамент от

риолитова туфа. Котвата е подарък от собственика на кораба „Емона“ Мирослав Шопов. Към котвата ще бъде поставена и еднотонната верига, която я обслужва, също дарение от Шопов.

За изключителното си мъжество кап. Георги Георгиев бе обявен за „Герой на Народна република България“, той намери световно признание и в „Книгата на Гинес“. Умира през 1980 г. в Одеса. Погребан е във Варна на гробища „Тополище“. Яхтата „Кор Кароли“ е във Военноморския музей във Варна – свидетелство за първото околосветско самотно плаване, осъществено от български мореплавател.

Бюст-паметникът на капитан Георги Георгиев в Градската градина в Кърджали вече е осветен с подходящо осветление.

• Снимка: Мехмед РЕДЖЕБ

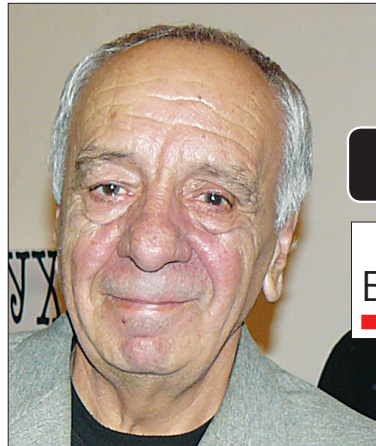
ПРЕДЛОЖЕНИЕ КЪМ РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ

На 19 юни председателят на СТДБ Красимир Премянов внесе пред посланика на Руската федерация Н. Пр. Юрий Исаков предложение от името на Съюза за поставянето на паметен знак за срещата на Капитан Петко Войвода с руския император в Санкт Петербург и признанието на неговите заслуги към национално-освободителните движения в Европа.

ТЪРСИМ ПОДКРЕПАТА НА ПАТРИАРХА

В писмо до Негово Светейшество Неофит – Патриарх български и Софийски митрополит, подписано от председателя на СТДБ Красимир Премянов, е изразена тревогата на хилядите тракийци от факта, че тази година на 21 май в храма „Св. св. Константин и Елена“ в Одрин, богослужението бе извършено на гръцки език от назначен от Вселенския патриарх свещенослужител и стотици миряни тракийци, пропътували отдалече, за да отдадат своята почит към светците и да отбележат храмовия празник, бяха разочаровани. В писмото се изразяват опасения, че ако този акт се превърне в прецедент и правило, ще предизвика у вярващите тракийци противоречиви чувства и обидата може да предизвика негативни настроения към Вселенския патриарх. Напомня се още, че вече десетилетия СТДБ провежда всяка година национални тракийски събори на 6 май и 21 май в църквите „Св. Георги“ и „Св. св. Константин и Елена“, като изрично се подчертава, че двете църкви са реставрирани от Съюза и по негова инициатива.

Обръщаме се към Вас по този толкова важен въпрос с молба да се намесите и поставите въпроса с цялата му сериозност, за да се запази българския характер на службата. – се казва в писмото.

ПОЕТЪТ

Ивайло Балабанов

На стр. 3

ТОДОР КОРУЕВ

„Ударихме дъното! Продадох част от България, вижте!“ – така е нарекъл последния си опус в браварския си сайт Григор Лилев, пуснат в мрежата на 8 юни. И продължава същата песен: „Събудете се! Опасни са! Вече продадох част от България (засега Тракия), остана им само да реализират сделката.“ Тая олелия вдигна същият Григор Лилев, определящ себе си като автор, вдигна още на 8 ноември 2013 г., когато в Брюксел се състоя конференция „Помним миналото, създаваме бъдещето с Еврорегион „Тракия“, на която бе представена и инициативата Еврорегион „Тракия“ като начин за осъществяване на трансграничното сътрудничество и интеграция с Гърция, а и с Турция след влизането ѝ в Европейския съюз. „Ние избираме не омразата и конфронтацията, а решаваме на общите ни проблеми чрез интеграция.“ – заяви председателят на Съюза

партии или с местните им органи, то е само в защита на тракийската кауза, която в основата си е общонационална, общобългарска. Само след дни ще се види, че ПК „Тракия“ подкрепя кандидати за кметове от различен цвят (без ДПС естествено), като критерият е дали те ще работят за социалната защита на населението и дали подкрепят дейността на тракийските дружества.

След като размахва бравдата над благородната идея на тракийците, Григор Лилев, верен на конспиративното си мислене в услуга някому, я нарочва за секретна „дипломатическо-обществено-партийно-държава инициатива“ за създаване на Еврорегион „Тракия“ в състава на Турция. Но Григор Лилев не чете това, което не му отърва. Иначе щеше да знае, че проектът за Еврорегион „Тракия“ е разработен още през 2005–2006 г. от експерти на БАН. На стария континент има 60 евро-

Всичко се морите!

на тракийските дружества в България Красимир Премянов на конференцията в столицата на Европейския съюз.

Григор Лилев не препотпя току така тази стара манджа. Не ми се вярва да се връща към нея поради липса на теми. Неговата щура глава бърка от завери, конспирации, заговори и той отдавна не се интересува дали тезите му служат на истината. Важно е да размахва бравдата. А къде ще попадне острието ѝ, не е безкористно действие за Григор Лилев. Вече „намирисва“ на местни избори и колко му е да се удари Съюзът на тракийските дружества в България (Лилев го нарича Съюз на тракийските бежанци!) – единствената обществена организация, чийто патриотизъм е безкористен. Колко му е да бъде обвинен председателят на организацията Красимир Премянов за връзки с БСП и с русофилските организации, вместо да се огледа поведението на тракийската организация в обществото, с което тя доказва всеки ден, че ако има сътрудничество с централите на някои

• Тодор Корув

региона, България участва в шест от тях заедно със страни от ЕС, но и със страни нечленни като Сърбия и Македония.

Бръщолевенията на Грегор Лилев завършват с фундаментални изводи, че всичко това е процес на деструкция и своеобразен постмодерен национализъм, едва ли не отмиране на националната държава. Затова във форума му отвърщат: „Доста повърхностни и елементарни разсъждения на автора, които нямат нищо общо с реалностите. Жалко за претенциите. Ако всички останали публикации на автора са верни, колкото тази, спирам да му чета измислиците.“ И ние спираме. Всичко се морите! – ще кажем на такива поплунковци.

КНИГИ ЗА БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ В ИСТАНБУЛ

ЗЛАТКА МИХАЙЛОВА

Книги за българското неделно училище в Истанбул започна да събира тракийското дружество и читалище „Тракия 2008“ в Хасково.

Вече пристигнаха първите дарения от български народни приказки и други детски книги, художествена литература от класици и съвременни родни автори. Тракийци канят всички, които имат желание да подкрепят българската общност в града на Босфора, да се включат в родолюбивата акция.

Българското неделно училище е създадено в началото на годината по инициатива на генералното консулство на България в Истанбул. То се намира в достолепната сграда на Българската екзархия. Носи името „Св. св. Кирил и Методий“, както се е казвало първото българско училище, открито през 1857 г. в Метеха на Желязната църква „Свети Стефан“ в Цариград.

Първите посетители на неделното училище са 17 деца в ученическа възраст. Проявен е интерес към участието в курс по български език и от страна на 25 възрастни от средите на цариградските българи. Осигурени са двама преподаватели с педагогически специалности.

Конференция в големия салон на БАН, организирана от Конфедерацията на обществените организации в сигурността и отбраната (КООСО) и клуб „Сигурност“, имаше за мото „Брод за България. Отечествен форум за единение“. Този девиз бе осмислен в изказването на вицепрезидента на републиката Маргарита Попова, която подкрепя инициативата „Съмишленици за единение“ на специалистите от сигурността и отбраната. „Брод няма да намерим, ако про-

ПОДКРЕПА ЗА „БРОД ЗА БЪЛГАРИЯ“

Конференция за националното единение в БАН

дължаваме да затъваме в дълбоката вода, от която не знаем как да излезем“, изтъкна тя и се спря на отговорността на политическия елит, на ролята на образованието и възпитанието, на загубените

ориентири на младото поколение и на необходимостта да знаем историческата истина, иначе над нас ще тегне забрава и несправедливост. Председателят на БАН акад. Стефан Водничеров подчерта, че

учените преди една година са подготвили „Възгледи за основните национални теми и устойчивото развитие на България“, които са основа в търсенето на национално единение. Изнесени бяха различни

доклади, много от които свързани и с темата „Българското офицерство и Пътят на България“. СТДБ подкрепя темата за търсени на единение и нов цивилизационен модел. В работата на конференцията взеха участие председателят на Съюза Красимир Премянов, ген. Тодор Бояджиев и посланик Любомир Шопов.

ТРАКИЙЦИ ТАЧАТ ТРАДИЦИИТЕ

Седемнайсетият национален тракийски събор в Кърджали, който тази година се състоя на 20 юни, отново доказа, че тракийци ревниво пазят традициите. На събора това се видя както от автентичните песни и танци, така и запазените стари носии. Участваха 400 певци, инструменталисти и танцьори както от района, така и от цялата страна. На откриването бяха народната представителка Цвета Караянчева, областният управител Илия Илиев, кметът на Община Кърджали инж. Хасан Азис, членовете на Централното ръководство на СТДБ Румяна Вълчева – председателка на Тракийския женски съюз, Петра Мечева и ген. Нонка Матова, зам. председателят на Върховния комитет на Съюза Михаил Вълков, членовете на Върховния комитет Димитър Шалапатов и

Кирил Киряков, представители на тракийски дружества от страната, много граждани.

Участниците в събора, който бе открит от Яни Янев – председател на тракийското дружество „Димитър Маджаров“ – Кърджали, бяха поздравени и от члена на Централното ръководство на СТДБ Краснодар Беломорски, който прочете писмо от председателя на СТДБ Красимир Премянов, в което се изразява уважение и благодарност към

тракийци от Кърджали и Родопите за патриотизма им, за предаността към тракийската кауза. „Благодаря ви, че търсите единението и съгласието – базата, на които се крепи тракийското движение. Сигурен съм, че с общи сили ще успеем да разрешим различията и проблемите, защото родопчани неведнъж са доказвали, че имат волята и могат да пишат с характер, сила и гордост историята на своя край“ – се казва още в приветственото писмо.

ПК „ТРАКИЯ“ – С РЕШЕНИЕ ЗА МЕСТНИТЕ ИЗБОРИ

На свое заседание още през месец март Централният съвет на Политически клуб „Тракия“ взе решение за регистрация в ЦИК за самостоятелно участие на партията в редовните местни избори за кметове и общински съветници. Утвърдени бяха и платформа на ПК „Тракия“ за изборите, която ще публикуваме в следващия брой на вестник „Тракия“, както и принципите за възможно коалиционно партньорство. Днес поместваме списък на отговорниците за административните области, чрез които може да се направи връзка с регионалните отговорници на ПК „Тракия“ по общини, както и да се получават методически указания: Благоевградска област – Стефан Начев; Бургаска област – Стефан Начев; Варненска област – Чавдар Георгиев; Видинска област – Стефан Начев; Врачанска област – Стефан Начев; Велико Търново – Любомир Петров; Габровска област – Стефан Начев; Добричка област

– Стефан Начев; Кърджалийска област – Стефан Начев; Кюстендилска област – Стефан Начев; Ловешка област – Стефан Начев; Монтана област – Стефан Начев; Пазарджишка област – Стефан Начев; Пернишка област – Петър Янков; Пловдивска област – Чавдар Георгиев; Плевенска област – Стефан Начев; Разградска област – Стефан Начев; Русенска област – Геновева Божкова; Силистренска област – Геновева Божкова; Сливенска област – Стоян Матушев; Смолянска област – Стефан Начев; Софийска област – Чавдар Георгиев; София град – Чавдар Георгиев; Старозагорска област – Стефан Начев; Търговишка област – Чавдар Георгиев; Хасковска област – Маргарит Петров; Шуменска област – Петър Петров; Ямболска област – Михаил Вълков.

Със съдържанието на всички решения и указания на ЦИК може да се запознаете и да следите на интернет страницата на комисията на адрес www.cik.bg.

На 17 юни се състоя заседание на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет. Заседанието ръководено от неговия председател Ивайло Калфин – вицепремиер в правителството. Участие в заседанието взе и вицепремиерът и министър на вътрешните работи Румяна Бъчварова. Присъства и председателят на СТДБ Красимир Премянов, който е член на Съвета. В дневния ред беше включен за разглеждане анализ на плана и стратегията за интеграция на ромите.

При обсъждане на въпроса председателят на СТДБ акцентира на необходимостта всички участници в Съвета да представят свои предложения за обсъждане, за да не ос-

СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМИТЕ

тане плана поредната добра идея на хартия, а да се осигури неговото реално практическо приложение. Той посочи, че е необходимо да се обърне внимание на религиите като интегриращ или дезинтегриращ фактор в условията на Балканите, да се отчете, че страната ни е изправена пред нови предизвикателства, по които трябва да е готова да реагира, а не да бъде неприятно изненадана, защото радикалният ислям е насочил своите пипала към българските цигани и ислямизирани българи.

По стъпките на дедите в Мала Азия

Мала Азия бе далечната, но много желана и дълго чакана цел на тракийците от бургаското тракийско дружество „Екзарх Антим I“. След сериозна подготовка пътуването до земите на дедите им е вече факт. Крайната цел бяха група турски села, от които навремето са били принудени да бягат цели родове българи – без да знаят къде ще отидат и как ще живеят след това. Историята на малоазийските българи е важна част от летописната книга на България, а самите те – доказателство за силната воля на българина. Въпреки годините живот в чужда действителност, те запазват българското си национално съзнание, език, православна християнска вяра, бит и култура.

Експедицията на тракийци премина Дарданелите, навлезе в Мала Азия и стигна до селата на дедите си, сред които – Урумче, Чаталтепе и Коджабунар. Навсякъде бяха радушно посрещнати от местното

население, което след като разбра кои са посетителите, проговори на чист български език. Оказа се, че има хора, които не са забравили българския, не са забравили миналото и тракийските родове, които са живеели по тези земи. Тодор Ангелов, председател на тракийското дружество „Екзарх Антим I“ изказа специална благодарност на клуба на малоазийските българи, които бяха поели инициативата за осъществяването на

експедицията. Тракийци получиха и специално разрешение от кмета на село Коджабунар да поставят табела в памет на дедите им, които са живели по тези места.

Много емоции, разкази, спомени бяха преживени и споделени. „63 години чакам да дойда – каза една от потомките – 63 години се надявах да дойда тука, дето е бил рода ми. И благодаря на тракийското дружество, че сбъдна мечтата ми“.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НОВИ ЗАКОНОПРОЕКТИ

Съюзът на тракийските дружества в България предложи Закон за изменение и допълнение на Закона за закрила и развитие на културата. В мотивите се подчертава, че това се прави за да се подобрят възможностите за ползване от обществото на организацията с бо-

гата, почти 120 годишна дейност. СТДБ, заедно с Тракийския научен институт, тракийските дружества по места, вестник „Тракия“, съюзните организации – Тракийския женски съюз и Тракийския младежки съюз съхранява богато тракийско културно-историче-

ско наследство и да се осигури обществен достъп до него е необходимо чрез промени в закона да се запълни съществуващата празнота във взаимоотношенията между държавата, общините, гражданския сектор и да се създаде стимулираща мярка за закрила

и развитие на културата чрез систематизиране и координация с целите на културните организации и сдружения с нестопанска цел.

СТДБ и тракийските организации в страната имат завидни книжовни фондове, обособени в библиотеки, включително и научни, детски и специализирани отдели. Нерядко тези библиотеки обслуж-

ват цели райони, като работят като обществени библиотеки, без да имат този статут. За да може обществото да ползва този вид библиотеки и да се осигури достъп до уникалните библиотечни екземпляри от фондовете на Съюза, е предложен Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените библиотеки.

ПРЕДШЕСТВЕНИЦИ И ПРЕДТЕЧИ

ПОЕТЪТ ИВАЙЛО БАЛАБАНОВ

Благословена земя е Тракия! Три реки – Арда, Тунджа и Марица – като трикръвно потекло преминават през нея от пространство в пространство, от време във време, от съдба в съдба. Там изпод праха на миналото излизат на повърхността на всекидневието нетленни следи от антични и класически цивилизации, там в същността на човека са натрупани почти всички културни континентални пластове. Защото там съществуват едни подир други и едни в други Рим и Византия, Ориентът и Дунавска Европа, Средиземноморието и Балканите. Там звънят на православната камбанария отеква до гласа на правоверното минаре; шестоъгълните звезди на еврейска синагога докосват железните кръстове на арменска църква; католически храм и протестантско убежище светулкат редом. В тази земя животът приижда от тракийската, от славянската, от прабългарската народна глъбина. Животът първозданен и с предначална хармония, а в зародиша на южнобългарския свят редом с тракийските земеделци и възрожденските строители са се раждали и продължават да се раждат най-много поети в сравнение с всички други краища на Отееството.

Но в истинското начало на тракийската словесност са безименните автори на народни песни, създали гениални образци на устна епическа и лирическа поезия. Някои са включени още в историческия сборник на брат Миладинови, в с подборките на Кузман Шапкарев и Пенчо Славейков, в изследванията на Васил Стоин и на десетки тракийски краеведи. Сред тях Мара Михайлова, събрала песните на беломорските тракийци в забележителната книга „Виена китка с алтънче“.

И сега иде ред да спомена едно малко бежанско селце в Източните Родопи – Хухла, кацнало над Арда между други подобни селца, прочути с кавалджии и певци, с хороводци и разказвачи на приказки. Хухла в духовния атлас на България то би трябвало да бъде

Никола Инджов представя съвременни радетели на тракийската кауза

Ивайло Балабанов е роден на 28.08.1945 г. в с. Хухла, Ивайловградско. Завършва гимназия в Ивайловград, след което работи по изграждането на Кремиковци, на язовир „Ивайловград“, и др. Дълги години живее в Хасково, след което се установява в Свиленград. Печатал е свои творби в почти всички големи столични литературни издания, както и във вестници, списания и алманахи в цялата страна.

Носител е на редица национални награди за литературно творчество като „Изворът на Белоногата“, „Александър Паскалев“, „Пеньо Пенев“, „Георги Джагаров“. Тази година бе удостоен с наградата „Златен век“ на Министерство на културата. Почетен гражданин на Ивайловград, Кърджали и Свиленград.

ПРИНОС КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

Европа, млада и непохитена, четеше своя рицарски роман, когато, във зора незазорена, загина рицарят Иван-Шишман.

Европа плачеше за Жулиета, Европа се прехласваше по Бах... А, с вълчи вой, в тракийските полета, вървяха глутниците на Аллах.

Когато обкръжена от слугини, тя тънеше в охолство и разкош, във Солун, на пазара за робини, гяурките вървяха пет – за грош.

Когато тя строеше катедрали, и замъци... Във стария Балкан скърбяха тънки липови кавали и плачеха за Алтанлъ Стоян.

Въздигах се кървави калета, градени със отрязани глави. И, всъщност, си остана непревзетата страната на хайдушките орли.

А беше колкото калпак голяма, широка колкото следа от лъв, но се превърна в страшна вълча яма, покрита с кости и залята с кръв.

Със кремъклия пушка, с проста сопа, със камък и стрели от бучиниш, дедите ни завардиха Европа и турците не стигнаха Париж!

определено със знака, с който се означават необикновени природни феномени. Защото Хухла излъчва като че ли някаква мистична енергия, от която се родиха за България един финансист, член на Сметната палата; един юрист, бивал кмет на цял град; един културологът, шеф на необикновена фондация, ратуваща за културата

на виното. И трима писатели – белетристът Иван Бунков (1950 г.) и поетите Петър Василев (1937 г.) и Ивайло Балабанов (1945 г.).

За тримата може да се пише и общо, и поотделно. Иван Бунков в повести и разкази показва дълбоко познаване на народната психология, той е твърде експресивен художник на народния живот. Петър Василев е всепризнат майстор на стиха, постигнал е изключително доверителна интонация в своята поезия.

Следващите редове са посветени на Ивайло Балабанов.

Ивайло Балабанов осъществи изцяло своето творческо и зае достойно място в съвременната книжовност и в неговото литературно поколение. Като поет със склонност към традиционализма е верен на класическата насока, показана от някогашния учител в Свиленград Иван Вазов. В същия град, където от години живее и самият Ивайло Балабанов. Мястото, което обитава днес нашият поет, е с особено историческо значение. То е преход от един континент към друг, от една религия към друга, от една народна нравственост към друга. Именно на тоя предел, както поетът пише,

Със кремъклия пушка, с проста сопа, със камък и стрела от бучиниш, дедите ни завардиха Европа и турците не стигнаха Париж!

Цитатът е от стихотворение, озаглавено „Принос към европейската история“, което навремето като със светкавичен отблясък отбеляза откъде идва възвъзникването на младия тогава поет Ивайло Балабанов – от драматичната история на тракийските българи, немного известна и не докрай разбрана. Оттогава насам в продължение на почти пет десетилетия Ивайло Балабанов създава своята силна, хубава поезия, която с право можем да наречем тракийска, ако не съществуваше по-точното и по-всеобхватното определение, че това е поезия, писана от зна-

■ Иван Бунков връчва на Ивайло Балабанов знакът за удостоверяването му със званието ПОЧЕТЕН СЕЛЯНИН НА ХУХЛА

чителен български поет, тракиец по произход.

В зрелостта на своя живот поетът издаде един антологичен двутомник под общото заглавие „Песни за старо вино“. Първата книга е озаглавена „Отечество-любов“, тя съдържа не публикуваните до тоя момент стихотворения на автора, а втората носи заглавие „Часовник за бъдеще време“ и в нея са събрани най-хубавите предишни творби на Ивайло Балабанов. Време е за нова, допълнено издание на този скъпоценен двутомник! Ще се намерят ли меценат, спонсор, покровител...

При Ивайло Балабанов традиционализмът се изразява преди всичко в духа на творчеството, в моралната основа на художествената словесност.

БЪЛГАРСКО СТИХОТВОРЕНИЕ

Момчета, знам, че вече ви дотегна и хлябът сух, и голата ракия, и тежкото небе на тази бедна страна, в която няма прокопсия.... Великите и царски идеали днес вече са митичен архаизъм. България търгува със парцали от раклата на своя комунизъм. България е гладна просякиня. С душа поциганена, необута, тя проси чуждоземна милостиня по пътя между Лондон и Калкута. Честта е болна, съвестта пияна, а ореолите – алъш-вериши и луд е, който плаче с Дебелянов по някакви си белоцветни вишни. Със страшна сила днес от небесата виси един въпрос полуобесен: Кажете ми къде е свободата от синята ни ноемврийска есен? Защо пирува с разни богаташи и хитреци, дошли на власт и мода, с дрогясали бандюги и апаша... Защо е с тях? Защо не е с народа? момчета, знам, че е на халос туй, че скърбим за свобода и бели вишни. В земята на Васил Иванов Кунчев днес всички романтици са излишни. Но да запеем, дявол да го вземе, със мъжки глас във тази нощ безродна и нека екен – като в турско време, „Къде си, вярна ти, любов народна?“

ВЪПРОС ЗА ЛЕВСКИ

Свободен е народът и от душа те слави. Защо му трябваш още? Защо не те забрави? Защо, съзри ли гарван, си мисли за бесило, защо си му икона, защо си му светило? Защо ти пали свещи, плете за теб венец, нарича те месия, надежда и светец и тайничко поглежда към небосвода стар – дали по пътя млечен не слиза въглищар. Свободен е народът, свободно вика: „Го-о-л!“, но хляб, ако си купи, назаем търси сол. След толкова години все същата съдба: мизерия, злъгана с коматче свобода. Животът озверява! Отееството гине. През още колко мъки ще трябва да премине Народът? Той не иска република – менте. От новото се плаши, но старото не ще, не ще да е прислужник в световния вертеп, не вярва вече в никой, очаква само теб. Затуй се визира още във небосвода стар – дали по пътя Млечен не слиза въглищар... Той дважд те поменува, а благославя трижд: Апостоле, къде си? Дано се преродиш!

Тематично той почти изцяло се е посветил на ориста на бежанците-тракийци, а стилистично възпява тяхното историческо присъствие в лоното на българската нация направо с патоса на Вазовата „Епопея на забравените“.

В съвременната поезия патостът е рядко явление, някои салонни ценители не само че не го приемат, но го и квалифицират като белег на старомодност и провинциализъм. Вазов е постоянен прицел, неговите последователи – също. Ивайло Балабанов е един от тях и по тази причина неговото отшелничество в провинцията се възприема като отсъствие въобще от литературата. Снобите не могат да проумеят, че някой може да блисти и с отсъствието си от литературния салон. Такъв е Ивайло Балабанов. Въпросните сноби не го включиха в енциклопедичното издание Речник по нова българска литература, издадено в „зората на демокрацията“, те просто не можаха да разберат, че Ивайло Балабанов го няма в столичната суета, но го има в националната литература! Днес и завинаги!

■ Ивайло Балабанов с приятели и колеги в Хухла, между които Никола Инджов, Хубен Стефанов, Петър Василев

ТРАКИЙСКИ БЕЖАНЕЦ РАЗВЕНЧА ЕРДОГАН ЗА ДЕПОРТАЦИЯТА НА АРМЕНЦИТЕ

Османските власти умишлено са манипулирали документите за депортацията на повече от един и половина милиона арменци, живеещи на територията на империята

ГЕОРГИ КУЛОВ

Изстрадалият политиката на депортация на Османската империя тракийски бежанец Делчо Балабанов улича в лъжа турският президент Тайип Реджеп Ердоган за депортацията на арменците в периода 1915–1918 г. В отговор на призива на турския държавен глава учени от цял свят да се запознаят с османските архиви, за да се уверят, че няма геноцид над арменците в Османската империя тра-

кийският бежанец, който е известен учен, преподавател в много български учебни заведения излезе с книга с документи от османските архиви. Тя е озаглавена „Депортацията на Арменците“ (ИК „Световит“). В нея той доказва по безпорен начин, че за да избегнат осъждане от Великите сили, османските власти умишлено са манипулирали документите за депортацията на повече от един и половина милиона арменци, живеещи на територията на империята.

Той цитира 272 фалшиви документа, изготвени по време на депортацията, които трябва да убедят световното обществено мнение, че този безпрецедентен акт е плод на загриженост на правителството на младотурците от партия „Единение и прогрес“ за безопасността на арменското население в условията на водещата се ожесточена война с Русия на Кавказкия фронт.

Ст.н.с. Делчо Балабанов доказва, че депортацията на арменците от

родните им места към пустините на Сирия, Ирак и Ливан започва през февруари 1915 г., а не както твърдят османските власти – през май 1915. На 24 май Великите сили реагират остро на започналото масово преселване.

В отговор инициаторът и двигател на арменския геноцид

Талат паша подготвя спешно Закон за депортацията,

който е приет на 27 май от Меджлиса. Той е утвърден четири месеца

след началото на насилственото преселение. До тогава са депортирани 650 000 арменци, две трети от които са убити по пътя.

На 24 април 2015 г. 2450 видни арменци, цветът на арменската интелигенция е задържан в Истанбул. Тези хора са ликвидирани без съд и присъда. 60 000 мобилизирани в османската армия младежи са обезоръжени и изклани безпощадно.

В същото време турските апологети на Закона за депортацията лицемерно отбелязват: „Депортацията не се стреми да унищожи арменското население, а да гарантира сигурността на държавата и самите тях...“ В самия Закон е заложено основанията за геноцида: „При доказано предателство и шпионаж, насочени срещу въоръжените сили, населението в съответните градове и села да се разсели в други райони“.

До районите с арменци в империята се изпраща специална директива. Тя се съхранява. Но не се съхраняват тайните депешки на Талат паша, тогава вътрешен министър. Те са до близката до партия „Единение и прогрес“ – „Специална организация“, която е ангажирана с погромите над арменците.

За да заблуди световното обществено мнение под диктовка на Талат паша е изготвен Общ план за депортацията, в който са отбелязани 272 препоръки, които са в противоречие с други документи, останали от времето на депортацията. Там дори пише: „Свещените книги, предмети и снимки на

съответните църкви ще бъдат подробно описани от комисия в специален дневник. Последните ще бъдат съхранявани при сигурни условия и впоследствие предадени от властите на депортираните от района, там където е новото им местоживее-не.“

Каква загриженост!

Само не става ясно защо скъпоценностите на арменците ще се отнемат, за да им се предадат отново. Това става ясно от заключенията на автора. Той сочи, че естественият рефлекс на учения е да търси документи за определени събития. В Османската империя обаче документите не се използват за отразяване на реални събития, а за манипулация на събитията. Това ни кара да се отнасяме и с подозрение към турските документи, пише българският учен.

Той сочи, че разпореждането за арменския геноцид е дадено устно през август 1914 г. Това е потвърдено от бившия президент на Турция Джелал Баяр (1950–1960 г.) и от Ешреф Кушчубашъ, лидер на т.нар. „Специална организация“.

Засегнати от депортацията са не само арменци, но и гърци и асюрени. В резултат пограничните райони с Русия и Анадола са прочистени от християнско население. Обсебена е собствеността на над 3,5 млн. арменци, гърци, асюрени. Облаготелстват се младотурците, които се превръщат в новата турска национална буржоазия. Безпроблемно е решен бежанският въпрос. В домовете на прогонените и избити християни се настаняват мюсюлмани от Кавказ и Балканите.

Налага се изводът, че депортацията и геноцидът са част от стремежа на младотурците за създаване на единна турска нация, заключава Делчо Балабанов. („Нов живот“)

КНИГА ЗА РЕВОЛЮЦИОННИ ЛИДЕРИ И АПОСТОЛИ

Новата книга на известния наш историк проф. Светлозар Елдъров „Македоно-одринска революционна галерия“ бе представена за първи път в музикалния салон на Централния военен клуб в присъствието на много учени и любители на историята. За книгата, която всъщност е сборник от портрети на дейците на македоно-одринското национално-освободително движение, говориха проф. д.и.н. Тодор Петров и доц. д-р Александър Гребенаров. Те изтъкнаха, че портретите, които са 17 на бой, представят 23 личности. В тях читателят ще намери факти и събития, които по различни причини са били премълчавани, а като ценно качество на изданието освен научната прецизност всички изказали се посочиха езика и стила, с които са написани, така че книгата е достъпна за широкия читател.

Както сам авторът подчерта, тя не е усложнена с научен апарат и безбройни цитирания под линия. „Галерията“ се открива

с очерк на проф. Елдъров „Генеалогия на българското революционно лидерство“, в който той достига до открития за българската народопсихология. Особено интересни са разсъжденията на тема „Лидери и апостоли“. Този колективен портрет предхожда естествено отделните очерци за революционните дейци, между които и изтъкнати военачалници. Някои от „героите“ на проф. Елдъров са хора на волята и упражняват властта еднолично и заповедно, а други черпят сила от примера и убежданието. Едните олицетворяват авторитета на силата, а другите – силата на авторитета. Когато волята и мъдростта се събират в една личност, се ражда апостолът.

Д-р Ваня Стоянова поздрави проф. Елдъров за новата му книга от името на Тракийския научен институт, чийто активен сътрудник е, и поднесе приветствие и от името на СТДБ. На премиерата беше и чл.кор. проф. Васил Проданов – директор на Тракийския научен институт. Книгата е на Военно издателство.

АНДРЕЙ ПЕЧИЛКОВ

Петър Константинов Дънов (назован още Петър Дъновски, Бениса Дуно, Учителят) е роден на 11 юли 1864 година в с. Хадърча (дн. Николаевка), Варненско, в семейството на свещеник Константин Дъновски и Дора чорбаджи Атанасова.

Бащата на Петър Дънов – свещеник Константин А. Дъновски (1830–1918) е роден в Устово (дн. кв. на гр. Смолян). Той е първият български учител във Варненския край и първият свещеник, който още през 1865 г. въвежда религиозните обреди в църквата „Св. Архангел Михаил“ на български език. През 1866 г. е избран и е първият председател на Българската църковна община във Варна.

Майката на Петър Дънов е дъщеря на чорбаджи Атанас Георгиев (ок. 1805–1865) – ратник за българска просветност не само в Хадърча, но и във Варненската кааза. Ревностен благодетел, със свои средства открива местното българско училище, где то е учител Константин Дъновски.

Петър К. Дънов е богослов. През 1908 г. основава духовно общество под наслов „Бяло братство“, назовано така поради светлото облекло, което носят членовете му. „Бялото братство“ има последователи и клонове у нас и в редица държави – Русия, Франция, Великобритания, Германия, Дания, Япония и др.

Учи при баща си. През 1887 г. завършва американско научно-богословско училище в Свищов. През 1893 г. е на едногодишен семинар по теология към университета в Бостън, САЩ. От 1901 г. пътува из България и чрез своите беседи проповядва живот в хармония с природата и нравствено извисяване на човека, с което осъвременява учението на Христос. В основата на своята школа е заложил пантеистичен култ към слънцето (космическия Христос) – дарител на живот и енергия, а Бог е разтворено в природата начало.

Според Дънов човек се преражда. Смята, че истинското битие не се изчерпва с материалния свят, а се проявява и в по-висши светове. Дънов е убеден, че човечеството преминава от по-нисшите раси и цивилизации към по-висшите. Подготвят се условия за появяване на шеста раса (т.нар. „светещи хора“), които ще бъдат посъвършени, с по-развити духовни сили и способности и ще притежават ново (шесто) чувство – ясновидството.

Дъновистите изповядват свои ритуали: ходене по роса преди и след изгрев слънце, посрещането на слънцето с песни, музика и гимнастика сред природата. Дънов смята, че България

ПЕТЪР ДЪНОВ – ЗАЩИТНИК НА ТРАКИЙСКИТЕ ИНТЕРЕСИ

е тази, която е призвана да поеме поредната мисия и извърши обновлението на света.

Петър Дънов води широка кореспонденция с видни българи (например с д-р Георги В. Миркович – деец от национално-освободителното движение, лекар и книжовник през Възраждането), както и с поклонници на неговото учение от чужбина, в които той излага своите религиозни възгледи. В брой 27 от 1.01.1897 г. в. „Странджа“ – орган на тракийските бежанци в България отбелязва, че в организирания във Варна митинг от дружество „Странджа“* в защита на българските изгнаници, като член на бюрото на митинга участва и Петър Дънов.

Умира на 27 декември 1944 г.

Интерес будят два документа, пряко свързани с комунистическия функционер Георги Димитров по повод смъртта на Петър Дънов.

Ще ги цитираме дословно:

1

Телеграма

Москва

Георги Димитров

– български болшевик

Великия(т) учител Дънов предаде Богу дух. Съдействувай да бъде погребан в братското място, за да не осъди бъдещето поколение в невежество днешното поколение. Близките ти дължат** много нему.

Подател: д-р Иван Жеков кв. Царица Йоанна клон 13 София***

2

Антон Т. Югов

Министър на вътрешните работи

Служебна бележка

Разрешавам починалия Петър Дънов да бъде погребан според желанието на неговите приятели в селището „Изгрев“.

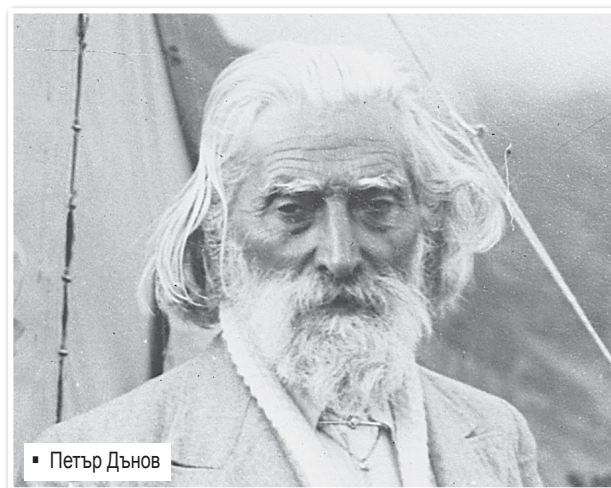
30 декември 1944 г. (п.) Г. Димитров

* „Странджа“ – организация на тракийските бежанци в България. Основите ѝ се полагат през 1895 г. във Варна от Петко Киряков – Петко войвода и братята

Петър и Никола Драгулеви, които организират кръжок за бежанците в града и околността. Задачата му е да работи за освобождението на поробените българи в Одринска Тракия. На 12.05.1896 г. по инициатива на кръжочниците е образувано дружество „Странджа“. На 19 февруари 1897 г. в Бургас се провежда учредителния конгрес. През 1900 г. „Странджа“ се обединява с Върховния македонски комитет, който се преименува във Върховен македоно-одрински комитет (ВМОК).

** Така е в текста.

*** Запазена е и черновата на телеграмата. Документите се съхраняват в НБКМ-БИА – София, на чиито сътрудници изказвам своята благодарност за възможността да се запозная с посочените архивно-исторически извори.

• Петър Дънов

Основателят на „Бялото Братство“ е с родопско потекло

ОЛГА СТОЙЧЕВА,
ВАРНА

Занизала се дълга върволица от хора, млади и стари, деца, гладни, жадни и уморени, отчаяни.

Занизала се дълга върволица от хора, оставили роден дом и всичко, всичко изградено от ръцете им.

Занизала се дълга върволица от хора, подгонени като зверове от родните места с очи отправени към майка България.

Било е лето 1913. Година пълна с жестоки събития и страшни спомени.

Аз, потомката на тракийския род Арабаджиеви от село Карахадър, Лозенградско, опознавах Тракия от песните на моя баща. Сутрин той ставаше много рано. В зимните дни цял ритуал беше подреждането на дървата в печката и разпалването на огъня. Докато вършеше всичко това, той непрекъснато пееше. Песните се редяха ту весели и ириви, ту много тъжни. Спомням си една:

Трепет голям, скърби народа,
/плачи, жали своя войвода.
Че е в борба със своята чета
/ в Дедагачките полета.

В Лъджакъой пристигнават
/ на роб надежда даруват
Спомняше си 1903 г. Илинденско-Преображенското въстание.

Или: „Ясен месец веч изгрява над зелената гора...“ го чувах често да пее.

„Тази песен е написана от нашия учител Яни Попов в нашето село“ – така казваше баща ми.

Опознавах Тракия и чрез разказите му. Думите се лееха, хората оживяваха, събитията следваха едно

след друго.

Приемах голямата мъка, непреодолимата носталгия и незабравимите спомени като нещо, което се е случило някъде далеч от мен, докато веднъж...

Баща ми се беше разболял тежко и си мислеше, че вече си отива от този свят. Край него винаги имаше хора. На връщане от работа почти всеки ден и аз се отбивах да го видя. През този топъл летен ден вратата на стаята беше отворена. Вътре имаше много хора. Чувах се тих говор. Заслушах се. Говореше лея Тодорка Богословова – братовчедка на баща ми: „Турските войници ни подгониха от хармана така, както вършеехме, бях трудна, а в къщи, в люлката спеше малкото ми дете. Не ме пуснаха да си го взема. Блъсках се като обезумяла. Един от мъжете, които ни помагаша, успял да влезе през малка задна вратичка и да вземе детето. Прогониха ни като животни, ей тъй без нищо, само с това, което беше на гърба ни.

Всички тихо плачеха...

Когато след много мъки минахме границата, едва се движехме от умора, от страх, от глад... Децата нямаха сили дори да плачат.

Щом видяхме първата къща жените ме помолиха, мене, бременната жена и с малкото дете на ръце, да изпроса малко хляб за децата. И аз, която до вчера имах всичко: ниви, лозя, къща пълна и равна с всичко, протегнах ръка за просия.

Стопанката на дома ме погледна, погледна и другите зад мен и

се разрида. Заедно с нея и ние плачехме с колкото силници ни бяха останали. Хлябът, сиренето и лукът, с които тази българка ни подкрепи, бяха най-вкусните ястия в живота ни.

Сега вече и аз зарихах. Бях се потопила в морето от мъка на моите близки.

Често си мисля, как са намерили сили тези хора, така жестоко прекършени, отново да се надигнат и да преминат през живота гордо изправени. Като се върнали по родните места започнали наново да изграждат домовете си, да събират покъщнина и добитък и така до злокобната 1913 г. „Бяхме прокудени, оставихме всичко. По-страшно от това да си бежанец няма“.

Не съм била там, където са корените ми, но знаей, че над Тракия слънцето е греело по-животворно, че там в черните угари се раждало всичко, че хората били със златни ръце, че всички се трудили, имали си всичко и най-вече имали многолюдна челяд.

Обичали се, уважавали се и си помагали. Изливали радостта и мъката си, любовта и надеждата си чрез своите песни.

Обичам те, роден край! Мисълта за тебе прогонва съня ми.

Баща ми жадуваше, ей тъй с едно „окленце“ да може да те види още веднъж. Не те видя.

Докато живея и аз ще се надявам някога да мога да те видя, здраво да стъпя на земята ти, дълбоко да вдъхна въздуха ти!

ТРАКИЙСКА ОРИС

ПО СЛЕДИТЕ НА ЕДНО ПРЕДАНИЕ

ГЕОРГИ МИТРИНОВ

Или разказ как паметна плоча на български език за трагични събития от помохамеданчването се превърна в арабско-турска възхвала на османския поробител

Не малко са примерите от времето на демократичните промени у нас, когато се правят открити опити да се пренаписва историята ни, като се започне от опитите на цели институции в съседни на нашата страна държави, та се стигне до посегателства на по-ниско ниво. Такъв е случаят с премахването на паметната плоча, поставена през 80-те години на XX в. от българската страна на граничния връх Коджаеле в Крумовградско, на границата с Гърция. Там през 1984 г. е поставена паметна плоча, свързана с предание за погубването на 40 девойки християнки през XVII в., по време на помюсюлманчванията в Родопите. Да, времето, когато е поставена плочата, е свързано със социалистическото управление в България, но това не е никакво оправдание, защото става въпрос за данни от едно предание. Но да се върнем по-назад в историята. Връх Коджаеле (Ветрен – 1266 м) е първенецът на планинския рид Мъгленик (до 1942 г. носи име Думанлъ даг), разпрострял се от прохода Маказа на запад, до Ивайловградско на изток, където последните му възвишения стигат до устието на Бяла река, при вливането ѝ в Луда река, в околностите на с. Сив кладенец. Днес по цялото му протежение преминава гръцко-българската граница, наложена на България през 20-те години на XX в., която пресича и връх Коджаеле. Той е граничен за землищата на голямото българоезично мюсюлманско село Хебицево (грц. Хлой), Гюмюрджинско, в южна посока, и на с. Горни Юруци, Крумовградско, в северна посока. Вещност с. Юруклер (това е старото име на с. Горни Юруци) е напуснато от местното турско алевитско население по време на Балканската и Междусъюзническата война от 1912–1913 г., след което е заселено през първото двадесетилетие на XX в. с преселили се по икономически причини българи, изповядващи мюсюлманска религия, от с. Хебицево, Гюмюрджинско.

С планинския първенец в Югоизточните Родопи връх Коджаеле несъмнено са свързани много събития в историята на местното изконно българско население. В западна посока от него преминава древен път от Гюмюрджинско, който навлиза в планината и през Ивайловградско свързва Беломорието с Одринско. И днес местното население го назовава *Международният* пат или с по-старото име *Арабалъка*. Трасето му на места е запазено. В северозападна посока от върха, в землището на с. Горни Юруци, на едно било има останки от стара крепост. В близост до вр. Коджаеле са разположени местностите *Попски ливади* и *Попска чука*, намиращи се от българската страна на границата, където все още личат останките от дебелите зидове на някога-

шен манастир. Запазените топоними дават сведения за християнското минало на краището. Според вариант на споменатото по-горе предание, при завладяването на района от турците манастирът бил разрушен и 40 местни момчета били изпратени да бъдат обучавани за мюсюлмански проповедници. Но в основния вариант на това предание цифрата 40 е свързана с броя на избитите местни девойки на върха, отказали да се помюсюлманчат. Независимо дали става въпрос за 40 девойки или за 40 младежи, върху които е оказано верско насилие, това е предание, оцеляло във времето, дори след помюсюлманчването на местното българско население. Употребата на числото 40 в преданието се свързва със светите 40 християнски мъченици за вярата (Св. 40 мъченици Севастийски) – римски войници, загинали при гоненията над християните в римската империя през 320 г. (ПИБЕС 1992; Pravoslavieto.com). Отбелязването на празника в началото на м. март е част от християнския празнично-обреден календар. А безспорни доказателства за несъмнения български произход на местното население се откриват в топонимията, ойконимията, антропонимията, в оцелелите до днес местни архаични и самобитни български говори, в материалната и духовна култура, която е обща с тая на останалото българско население в края, изповядващо мюсюлманска и християнска религия.

Факт е и това, че местното българско население, въпреки помюсюлманчванията, утвърждава традицията да се прави курбан на върха. След установяване на новата гръцко-българска граница и преселването на голяма група хебицевци в с. Юруклер (дн. с. Горни Юруци) през първото двадесетилетие на XX в., курбанът продъл-

жава да се прави, като той е и възможност да се съберат разделените вече от границата близки и роднини. Интересно е, че не се допускало при тия срещи населението от двете страни на границата да се събере на едно място, а двете групи се разполагали в непосредствена близост, от двете страни на граничната бразда, пазени зорко от гръцки и от български граничари. Общуването се извършвало през граничната бразда. В началото на 40-те години на XX в., когато България си възвръща административното управление на Западна Тракия, общото провеждане на курбана се възстановява. Хебицевци и горниюреченци свободно общуват. Вдигат се сватби на младоженци от двете села. В този период названието на връх Коджаеле е широко разпространено, наред с преданията за четирисетте девойки, убити от турците или за четирисетте момчета християнчета, изпратени да бъдат обучавани за мюсюлмански духовници. Но в употреба е вече и друго негово название – турското Газилер, т.е. победители. С утвърждаването на това название се увековечава паметта за турските победи, свързани със завладяването на края, а също с налагането на исляма там. Все пак и то е свързано в предание с помюсюлманчването на местното българско християнско население. Показателни са данните в книгата на Борис Дерибеев „Ахрида“, според които: „В село Черничево били помохамеданчени само две от махалите. Според преданието помохамеданчването станало на широка поляна в местността Харач еледи. Тези, които не приемали исляма, били отведжани на връх Газилер (по друго предание на връх Коджаели) и там ги колели и заравяли. Всяка година в деня на клането, четвъртък преди Петдесетница, местните българи-мохамедани се събирали на лобното място, палели свещи и кодели курбан. Един от тях обяснил този случай така: „Едно време нас насилани направил мюсюлмани. Тия, които приели мюсюлманството, ги оставяли живи на тая поляна, а тия, които не се съгласили, ги клали като ярета на тоя камък“ (Дерибеев 1986: 254). Така се изяснява и въпросът за правения курбан на върха, както и за повода за провеждането му. Важна е и датировката, която е свързана, макар и косвено, с християнския календар, тъй като е запазен споменът за християнския празник Петдесетница, отбелязван 50 дена след Възкресение Христово.

По данни на краеведа и запален изследвач на историята на с. Черничево, Крумовградско Георги Станков, имало гробове на връх Коджаеле, които били зидани, като тези в средновековното „Дунско гробче“ (по старото име на с. Черничево – Дунята), разположено в околностите на селото. Може да се предположи, че в случая става въпрос за по-стар период от историята на краището. Негови познати възрастни черничевци му разказали как веднъж, когато правили чеверме в района на върха, към тях се приближил нашенец от близките българоезични села в гръцка територия и в завързалия се разговор им разказал, че на върха имало погребани 40 моми „от вашите“, които някакви войници

навремето завлекли, връщайки се от война. Въпреки, че в случая е включен нов елемент, местни български девойки, чиято чест е поругана от войници, вероятно друговеци, отново попадаме на вариант на преданието за 40-те девойки мъченици за вярата.

Според други запазени предания помюсюлманчването в с. Хебицево е станало през 50-те и 60-те години на XVIII в. (около 1750–1760 г.). Брат на дядото по бащина линия на горниюреченския краевед Юрий Росенов, живял в съседното с. Ажурен (побългарен вариант на турското название Хаджи Верен, а днешното му гръцко име е Ано Вирсини), Гюмюрджинско, разказвал някога за времето „ага сме биле кауре и сме зяли мюсюлманлъката“.

Днес в гръцката част на района, сред населението от околните българоезични мюсюлмански села се е утвърдило преданието, с което се увековечават победителите (тур. газилер < от gazi араб.-мюс. „борец за вяра; победител“ – ТБР 1962), установили османската власт и мюсюлманската религия в края. Самият връх се назовава Газилер. Това утвърждаване

Новопоставената паметна плоча с надпис на арабски и турски

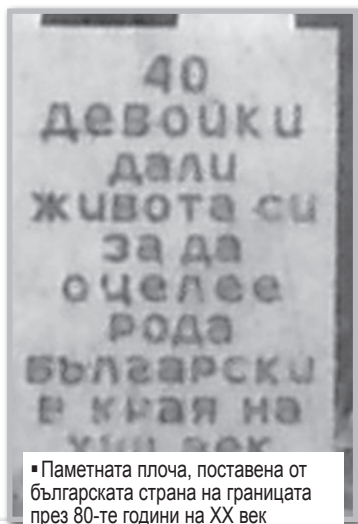

Георги Митринов

това предание с легендарен оттенък, свързано с пейгамбер Али, основоположник на алевитството, тъй като в края има българи алевити, изповядващи мюсюлманска религия, отново присъства числото 40. Интересно е, че преданието за мюсюлманските завоеватели победители се е разпространило и сред населението на с. Горни Юруци, Крумовградско, като преданията за насилственото помюсюлманчване на изконното българско християнско население се забравят.

Незайно кога след налагането на исляма сред местното население и след настъпването на мюсюлмански проповедници в района е започнало разпространението на преданието за турците победители, в противовес на местното предание за саможертвата на 40 девойки християнки, мъченици за вярата. Зайно е, че в района отсядат и мюсюлмани алевити. Център на разпространението на алевизма е било селището Камберлер, разположено източно от с. Хебицево и североизточно от с. Мехрикос, Гюмюрджинско – две големи българоезични мюсюлмански села. В края на XIX в. с. Канберлер Юкари е отбелязано като нахийски център към Софулийска каза, отдалечен на 8 ч. път от казалийския център и населен с м.т. (мохамедани турци) (Карайовов 1903: 185). Както бе споменато, самото с. Юруклер е било населено с турци алевити. Административно се е числяло към Ортакойска каза на Одринския санджак, която е обхващала, по данни от края на XIX в., 74 села. Отбелязано е с имена Юруклер-Баала (горен), отдалечено на 7 ч. път от казалийския център, и Юруклер-Зирь (долен) – на 6 ½ ч. път. Към същата каза е включено и с. Дутлу-кьой (дн. с. Черничево, Крумовградско) със 120 семейства православни българи екзархисти и с отдалеченост 9 ½ ч. югозападно от казалийския център (Карайовов 1903: 170).

Продължава в следващия брой

Паметната плоча, поставена от българската страна на границата през 80-те години на XX век

Фотография, направена при поставянето на паметната плоча от българската страна на границата през 80-те години на XX век

Мястото, където е била поставена българската паметна плоча с кирилски надпис, показано от добър познавач на местната история от с. Горни Юруци

• Три поколения Бояджиеви и приятели се поклониха пред паметника на Капитан Петко войвода на хълма Джаниколо в Рим на 4 юни т.г. и положиха цветя

Среща с епископ Христо Пройков

На 18 юни представители на СТДБ – Красимир Преманов – председател на Съюза, д-р Ваня Стоянова – секретар на ТНИ, и посланик Любомир Шопов се срещнаха с епископ Христо Пройков, апостолически екзарх на Католическата апостолическа Екзархия в България. Гостите запознаха монсиъор Пройков с историята и дейността на СТДБ и усилията му за защита на имуществените и морални права на тракийските българи. Красимир Преманов изрази удовлетворението на организацията от признаването на арменския геноцид и от страна на Ватикана и посочи, че съдбата на тракийци е много сходна, ето защо бе уточнена целесъобразността от среща с Папския нунций в София. Бе изразена воля за взаимно сътрудничество и взаимна размяна на вестниците, които издават двете институции.

ДУМИ НА БЛАГОДАРНОСТ

Съюзът на тракийските дружества в България изпрати писмо до Министерството на външните работи, в което се изразява удовлетворение и благодарността на Съюза от родолюбивите жестове в Рим и Киев на 2 юни да бъдат поставени венци и цветя пред паметниците на Капитан Петко войвода от името на българската държава по инициатива на организацията, което от две години се превърна в традиция.

СЪДБАТА НА БЪЛГАРСКОТО ЕЗИКОВО ЗЕМЛИЩЕ

На 8 юни в салона на СТДБ на ул. „Стефан Караджа“ гост на дискуссионно студио „Тракия“ бе доц. Георги Митринов от Института за български език при БАН. Темата, по която говори, бе „Разпокъсването на българското езиково землище като последица от участието на България в Първата световна

война“. На представената диалектна карта на българското езиково землище лекторът нагледно показва разпокъсването на части от това землище в Източна и Западна Тракия, в Егейска и Вардарска Македония, в Тимошко и Моравско, в Западните покрайнини, както и в Северна Добруджа. Дадени

бяха сведения за днешното състояние на местните български говори в тези откъснати от българската етническа територия земи, както и данни за политиката на съседните държави към тамошното българоезично население с цел дебългаризирането му. Той отговори на зададени въпроси.

Ден на тракийското дете

НЕДКА ГОСПОДИНОВА

Сладкарница „Мая“ е препълнена. Вниманието на малките тракийчета и техните родители е привлечено от изложбата на детските рисунки, украсена с разноцветни балони. Председателката на комисията за работа с жените и децата Стаменка Велинова открива събитието – преклонение пред паметта на жестоко избитите преди 102 години 200 тракийски деца и честване на Деня на детето – 1 юни. Кратко, но много прочувствено бе словото на Магдалина Николова. Програмата започна с прекрасната декламация на любимото на децата стихотворение „Аз

съм българче“ от 9-годишната Дарина. Следваха песни, още декламации на български патриотични стихове, но най-трогващо беше изпълнението на 2,5 годишния Пламен Стойков, който изправи на крака всички присъстващи.

На всички участници в изложбата и програмата бяха връчени скромни награди: играчки, чантички, детски книжки с приказки, блокчета с цветни моливи и флумастери, балони. Накрая децата се подсладиха с торта и сокове, израз на благодарност от УС на тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ – Перник към участниците в традиционния Ден на тракийското дете.

Работна среща на кметовете от РАО „Тракия“

На 12 юни 2015 г. в община Садово се проведе разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“. Кметът домакин Димитър Здравков запозна присъстващите със социално-икономическото състояние на общината, текущите програми за развитие и перспективните планове за следващите години. На срещата бяха дискутирани етапите на разработване на общинските програми за опазване на околната среда и на програмите за управление на отпадъ-

ците за периода 2015–2020 г., както и възможностите, които предоставя свободният енергиен пазар за намаляване на разходите за ел. енергия.

Засегната бе и темата за актуалните изменения в Закона за данък върху добавената стойност (обнародвани в ДВ бр.41 от 5 юни 2015 г.), които дават възможност общините да си възстановяват платения ДДС по проектите, свързани с изграждането на т.нар. „водни цикли“ по Оперативната програма „Околна среда“ 2007–2013 г.

ХАСКОВСКИ ТРАКИЙЦИ ПРЕД СКАТ

По покана на Стоян Райчевски във воденото от него телевизионно предаване „Прокудени от бащин край“ гостуваха членовете на тракийското дружество в Хасково Кирил Сарджев – председател на дружеството, Анета Георгиева – секретар на НЧ „Тракия – 2008“ и Стефка Младенова – ди-

ригент на женския хор при ансамбъл „Китна Тракия“.

Темата на предаването беше, как при днешните условия дружеството и читалището успяват да съчетават и поддържат в дейността си връзката между историческото минало и настоящето. Като пример гостите в

студиото посочиха изградената паметна табела на благодарността на потомците към хасковската обществено-политическа помощ на бездомните бежанци от Тракия и Македония през периода от 1912 до 1924 г., а така също предстоящото изграждане на параклис в

историческата местност Армаганската долина в Гърция, община Софли. Дружеството и читалището развиват богата дейност, насочена към потомците на тракийци, вече четвърто и пето поколение, чрез организиране на клубове почужденизи, литература, автентичен фолклор, като осо-

бено внимание се отделя на представителния ансамбъл за народни песни и танци „Китна Тракия“, в чиито структури участват над 120 души (детска фолклорна група „Пъстрица“, танцова формация „Воденица“, фолклорен състав „Тракийска дъга“, инструментален състав, певчески състав, танцьори и

танцьорки).

Участниците в предаването съобщиха, че дружеството и читалището са открили кампания за набирането на книги, учебници и ученически пособия за Неделното училище, разкрито през тази година за децата на българи, живеещи в Истанбул.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Военно издателство ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40
Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

Отец Боян Саръев:

Отец Боян Саръев е роден през 1956 г. в с. Жълти чал, Кърджалийско, в семейство на мюсюлмани, но приема християнството. Завършва милиционерското училище в Пазарджик, работи като сержант в Крумовград и София. През 1985 г. завършва школата на МВР в Симеоново. През 1990 г. е ръкоположен за свещеник в Пловдивската епархия. Служи в църквата „Успение Богородично“ в Кърджали. Развива широка благотворителна, образователна и мисионерска дейност. Женен. Има син и дъщеря.

ХРИСТО КУФОВ

– Отец, колко души сте въвели досега в християнската вяра? Заради вашето дело един ден може да ви наричат Боян Кръстител.

– Това е процес, който тече от 25 години в Родопите, а и в други части на България, където има помохамеданчени българи. Хиляди са, но колко точно никой не би могъл да каже. Целта не е да правим статистика колко са върнати в православната вяра. Важното е, че процесът продължава, на едни места по-открито и свободно, на други по-дълбоко и скрито, защото съпротивата от бащи, майки, роднини е голяма. Важно е също, че той е безвъзвратен и трябва да се опитваме да го стимулираме.

– Как върви този процес сред възрастните мюсюлмани?

– По принцип по-възрастният човек е по-консервативен, независимо за какво става въпрос – за вяра, мироглед, промяна на мислене и т.н. Нещата са по-различни, но не бих казал, че няма успехи. Кръщаваха с 70-годишни мохамедани, които днес изповядват християнството. Разговарям с възрастни хора, обикновено те казват – нека се кръщават децата и внуците, на нас времето ни е минало, ние така ще си изживеем живота.

– Вие сте борбен човек със силен дух и твърд характер. Освен вярата помага ли ви и това, че някога сте работили в милицията?

– От детска възраст съм в тази система, тъй като съм карал четири години в милиционерското училище в Пазарджик. Още на 14-годишна възраст ни облякоха в бойна униформа и ни дадоха огнестрелно оръжие. Бяхме непрекъснато много натоварени, защото едновременно отбивахме и военната си служба. Изучавахме бойни изкуства

– карате, жиу жиу, стреляхме с бойно оръжие и всъщност това беше подготовка за милиционерската дейност. Това ме изгради като характер. Израснал съм в крайно бедно селско семейство и откакто се помня, винаги съм бил поставен в много трудни условия на недождане, недоспиване. Бях лошо облечен, лошо гледан, защото бяхме много бедни. Животът ми в миналото безспорно ми дава сили да мога да върша това дело. Затова и други не се захващаха с тази трудна работа – да си мисионер в Родопите, защото действително са нужни безкрайно търпение, воля, ако щете и безстрашие. Има опасност от физическо посегателство. Мюсюлманите не си поплюват, готови са да убиват. Но аз никога не съм ги дразнил, не съм се държал предизвикателно с тях. Казвал съм и на тези, които се кръщават, и на тези, които не искат, че преди няколко века в Родопите е извършена една историческа несправедливост – насила им е отнета православната вяра и им е наложена чужда вяра. И понеже тя още тежи върху тези хора, казвам им, че искам само да поправа тази несправедливост. Правя го не защото съм обявил война на исляма или защото не обичам мюсюлманите. Нищо подобно. Самият аз произхождам от такава среда и ако не обичам мюсюлманите, значи ненавиждам майка си и баща си.

– Получавате ли заплахи? Какви форми на натиск оказват върху вас?

– Разбира се, има съпротива. Моята дейност дори е предизвиквала международна реакция и конфликт в дипломатическите отношения на България с някои мюсюлмански държави като Ирак, Турция, Сирия и др., които изпратиха много остри ноти до външното ни министерство да се прекрати “насилието и деислямизи-

Стреляха срещу мен

Американците имат нужда от плашилото на исляма, заченат в кръв и насилие

рането на мюсюлманското население в България“. Някои държави са оказвали търговски и финансов натиск върху българското правителство. Имало е периоди, когато хиляди наши тирове, пътуващи за Иран, Ирак, Сирия и др., не бяха пускани да минат границата. Срещу мене стреляха. Всичко това съм пазил в тайна, единствено аз и службите за сигурност сме го знаели. Не съм го споделял с никого, защото това можеше да има отрицателен ефект върху моите последователи – да се уплашат, да се разколебаят и да смутят в една или друга степен процеса, който тече в Родопите.

– Как обяснявате на новопокръстените мюсюлмани християнския бог? Един индуистки светец от 19 век казва: Бог не е старец, който обитава някакво антисептично кътче на вселената.

– Обяснявам им го така, както на всички други християни – че всъщност Бог е дух, че служенето на него не е свързано

с определено място, че то трябва да бъде искрено. Бог е навсякъде, присъства в самите нас, във Вселената. “Основен аргумент” на невярващите е това, че Бог е невидим. Те казват – той не се вижда, значи не съществува. Противопоставям им довода, че човешката душа също е невидима, но тя не само че съществува, а и ни направлява. Същото е и с Бога – това, че е невидим, не означава, че не съществува. Той направлява човешките съдби. Много нелогично им се вижда да има творец, който е създал света. Казвам им – още по-нелогично е да мислите, че светът просто е възникнал ей така, от само себе си. Може ли неразумната мъртва материя да сътвори разумна жива материя! Така малко по малко хората влизат във вярата и съмненията отпадат.

– Смятате ли, че науката и религията могат да имат допирни точки?

– Вярата и науката не си противоречат. Точно обратното, науката доказва съществуването на

Бога. Блажени Августин казва: можеш да отпиеш от чашата на познанието и да отречеш Бога, но ако я изпиеш докрай, на дъното неминуемо ще откриеш Бога. От историята знаем, че всички велики мъже са били дълбоко вярващи. Бог не се нуждае от доказване, той се усеща със сърцето, макар че науката в последните десетилетия открива доказателства за него.

– Бихте ли влезли в политиката и при какви условия?

– Много труден въпрос. Имам непоносимост към политиката, макар да смятам, че тя е достойно занимание, когато се върши от достойни хора. Бих влязъл в политиката само ако видя, че не мога по друг начин да върша мисията си тук и ако политиката ми помогне да я върша по-добре. Но това ще бъде изключителен компромис със съвестта ми, с представите ми за света, за мисията ми, за светоусещането ми.

– Има ли опасност Ислямска държава да

проникне в Родопите и Лудогорието? Виждаме какво става в Пазарджик, а и 1500 нови джамии за последните години звучат стряскащо?

– Ние знаем претенциите на исляма да господства в света. Те правят всичко възможно да имат достъп до всички негови кътчета и да продължават да го налагат със сила, защото той така е възникнал. Докато Христос е богът на любовта, който кротко и миролюбиво обикаля земите на Палестина и проповядва своето слово пешком, с изранени и прашни крака, Мохамед влиза в Мека с десетхилядна армия да покори и унищожи племето корейши от хашемитския род и да наложи със сила неговия бог Аллах. Ислямът е заченат в кръв и насилие и така продължава да се налага по света. Не знам доколко Западът не би могъл да се справи с този проблем. Американците по-скоро имат нужда от това плашило исляма, за да тегне сянката му над целия Запад, да плаши хората, да ги притеснява, да няма спокойствие. С голямо подозрение се отнасям към съвестта и добронамереността на американските политици към Европа. Те никога няма да искат тя да е мирна и спокойна.

– Отец, кой би могъл да изправи България на крака?

– България по принцип е заплашена от етнически конфликт и съпътстващите кръвопролития, хаос, избиване на етнически групи. Просто не са го поискали – не са го направили. Може би американските планове са други за България или може би още не ѝ е дошъл редът за кръв и безпорядък. Сам по себе си такъв конфликт не може да възникне на политическа основа. Но на етническа основа той винаги може да избухне. Достатъчно е християнин да удари шамар на мюсюлманин или обратно, за да се използва това като повод („Златна възраст“)